

Kopsoli

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2004. gada marts

www.lns.lv

Nr. 7/8 (853/854)

Aktualitāte

Visi kopā Eiropā

Ilze Kopmane

Sopavas ar divi gadi, kopš nodibināta Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija «Sustento». Ar LNS Domes lēmumu arī mūsu Nedzirdīgo savienība iekļāvusies šīs jumta organizācijas sastāvā, lai kopīgi ar citām risinātu savas problēmas valsts un tagad arī Eiropas līmenī.

Šī organizācija apvieno 24 invalīdu organizācijas ar 15 000 biedriem, un tas jau ir iespaidīgs spēks.

19. — 20. martā «Sustento» rīkoja plašu pasākumu ar pārstāvju piedalīšanos no vi-

sām tās sastāvā esošām organizācijām. Tajā ar ziņojumiem uzstājās Labklājības ministrijas, Valsts Cilvēktiesību biroja, Eiropas invalīdu foruma, Nīderlandes Nacionālās invalīdu padomes, kā arī vairāki invalīdu organizāciju pārstāvji. To vidū arī LNS prezidents A.Pavilns (*viņa runu sk. atsevišķi*).

Galvenā tēma — Latvijas invalīdu situācija un perspektīvas Latvijā kontekstā ar Eiropas Savienību. Ne tikai Latvijā, bet arī Eiropā vēl ir daudz ko darīt, lai uzlabotu cilvēku ar īpašām vajadzībām dzīves kvalitāti: lai būtu nodrošinātas viņu tiesības strādāt, izglīties, saņemt medicīnisko aprūpi, izmantot pieejamu vidi un visu to, ko spēj sniegt attīstīta sabiedrība saviem locekļiem.

Eiropa jābūvē priekš visiem, gādājot par vienlīdzīgām iespējām tās pilsoņiem. Taču nevar gaidīt visu «uz paplātes».

Par savām tiesībām jāiestājas noteikti, neatlaidīgi un stingri katrai organizācijai savā valstī.

«Sustento» apņēmusies Eiropā darboties visu invalīdu interesēs, kā arī Latvijā piedalīties likumu projektu sagatavošanā attiecībā uz cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Eiropas pārstāvji savukārt aicināja vērīgi sekot likumdošanai, iesniegt priekšlikumus, būt klāt, kad tiek lemti attiecīgie jautājumi (devīze: *Par mums — neko bez mums!*), kā arī dažādā ceļā meklēt lobijus — savu interešu aizstāvjus Saeimā, pašvaldībās, valdībā, arī Eiropas parlamentā.

«Sustento» vadītājas G.Ančas vairākkārtējā uzstāšanās un pieņemtā rezolūcija apliecina šīs organizācijas gatavību «doties Eiropā» un tur iestāties par visu invalīdu, arī nedzirdīgo, tiesībām dzīvot pilnvērtīgu dzīvi. Lai mums visiem veicas!

Šajā numurā lasiet

1. — 2. lpp. Kādā situācijā patlaban ir cilvēki ar īpašiem traucējumiem Latvijā? Kā klāsies invalīdiem Eiropas Savienībā? Atbildes meklē organizācijas «Sustento» konferences dalībnieki.

3. lpp. Kārtējais materiāls no rakstu kopas «Pārskati LNS Domei». Šoreiz par to, kas notiek, kas paveikts KC «Rītausma».

4. lpp. Kā Amerikā dzīvo latviešu meitene Gunita, kura aizprecējās uz turieni pirms vairākiem gadiem? Stāsta pati!

5. — 6. lpp. Iegūt labu izglītību — tas ir tik svarīgi mūsdienās. Nedzirdīgo ceļš uz to ir ērkšķains, grūtību pilns. Par to Raiņa vakarskolas skolotājas M. Antonovas rakstā. Attēlā: Rīgas skolā.

7. lpp. Jauniešu organizācija «Efraims» svin savu viena gada jubileju.

8. — 10. lpp. Sports. Šoreiz jaunie sporta entuziasti. Par to, kā viņiem klājās Valmierā sarīkotajā Baltijas skolēnu spartakiādē.

Ari par RSK «Nedzirdīgo sports» un SK «ŠaDa» aktivitātēm un Latvijas Nedzirdīgo basketbola čempionāta norisi.

11. lpp. Rubrikā «Ceļā pie Dieva» — par kristīgo literāru draudzi.

12. lpp. Sveicam jubilarus pavasara noskaņās. Nedaudz par Lieldienu ticējumiem un izdarībām šajos svētkos.

Nepieciešama laba griba, valdības un sabiedrības sapratne. LNS prezidenta A.Pavilina runa

Mūsu konferencei ir zīmīga tēma — likumdošana un politika invalīdu tiesību ievērošanai ES un Latvijā. Tas ir daudziem tūkstošiem Latvijas cilvēku vitāli svarīgs jautājums, tāpēc var teikt, ka šī jautājuma daudz sekmīgākā risināšana ES bija par iemeslu, kāpēc daudzi mūsu cilvēki balsoja par iestāšanos šajā organizācijā.

Tāpēc šodien mēs gribējam runāt ne tik daudz par paveikto un pašreizējo situāciju, bet galvenokārt par nākotnē veicamajiem darbiem. Mūsu mērķis ir ļoti skaidrs un nepārprotams — mēs vēlamies, lai nedzirdīgie cilvēki, pateicoties sabiedrības izpratnei un atbalstam, pateicoties savām pūlēm un centībai,

varētu kļūt par pilntiesīgu sabiedrības daļu, mēs gribējam runāt par to, kāpēc tas, ko mēs varam un gribam, tik bieži netiek realizēts.

Netaisnība pavada jau no bērnības

Nedzirdīgajiem cilvēkiem ikdienas dzīvē nākas sastapties ar tik daudziem un dažādiem šķēršļiem, ka patiesi vajadzīgi milzīgi pūliņi, lai tos pārvarētu. Turklāt, veidojoties vienotā ķēdē, šie šķēršļi liek runāt nevis par kaut kādiem pārpratumiem, sabiedrības neizpratni, bet gan par noturīgu un stabilu diskriminējošu vidi, kas plaukst un zeļ Latvijā.

Es gribētu ilustrēt šo pārmetumu ar konkrētiem piemē-

riem, faktiem. Latvijas Nedzirdīgo savienība uzskata, ka diskriminācija pret nedzirdīgajiem cilvēkiem sākas jau agrā bērnībā, kad, pateicoties vēl padomju laikā izveidotajai sistēmai, nedzirdīgie un smagi vājdzirdīgie bērni tiek atrauti no ģimenēm, tādējādi faktiski līdz pat 20 gadu vecumam sākumā bērnudārzā, pēc tam skolas vecumā tiek regulāri no dienas dienā pārkāptas viņu tiesības augt ģimenēs.

Diskriminācija izglītības sistēmā pēc tam turpinās arī pieaugušo nedzirdīgo dzīvē. Seko ierobežojumi darba meklējumos — Latvijā nav neviena normatīvā dokumenta, kas varētu

Nepieciešama laba griba...

Sākums 1. lpp.

ieinteresēt darba devējus pieņemt darbā nedzirdīgos cilvēkus, sasauca ar profesiju aizliegumiem — nedzirdīgie cilvēki, piemēram, nedrīkst strādāt par krāsotājiem, jo obligātās veselības prasības ir, lai Latvijas krāsotāji dzirdētu čukstus balsi ne mazāk kā 3 m attālumā(!). Nedrīkst nedzirdīgie strādāt arī par jumīkiem, elektrikiem, namdariem utt, jo čukstus balsi 3 m attālumā vajag dzirdēt visiem tiem, kas Latvijā grib strādāt augstāk par 1,5 m no zemes. Mēs nerunājam par tādām profesijām, kuras nedzirdīgajiem cilvēkiem patiešām nav pieejamas, mēs runājam par profesiju nepamatotajiem aizliegumiem

Jārūnā arī par diskrimināciju informācijas iegūšanā. Nepārtraukti, klaji tiek pārkāptas nedzirdīgo cilvēku tiesības piedalīties valsts politiskajā dzīvē – pamatpilsonības. Latvijas TV nav notikusi NEVIENA politiska diskusija, kura būtu tulkota zīmju valodā, nevienā vēlēšanu iecirknī nav strādājuši mūsu tulki, pat nevienu jaungada apsveikumu no mūsu valsts vadītājiem mēs neesam redzējuši zīmju valodā. Vispār LTV nedzirdīgajiem ir pieejama tikai 3% apjomā...

Aizliegums vadīt automašīnas, liecināt pie notāra

Pagājušā gada beigās nedzirdīgajiem cilvēkiem aizliedza vadīt personiskās automašīnas? Turklāt minimāli pieļaujamās prasības – kurlums vienai ausij un čukstus balss dzirdēšana trīs metru attālumā, ir nesaprotamas. Rodas virkne jautājumu – kāpēc tieši trīs metri? kādi var būt tie reālie dzīves apstākļi, lai automašīnas vadītājam būtu jādzird čukstus (!) balss no trīs (!) metru attāluma? kāpēc ar mums – LNS kā nedzirdīgo cilvēku pārstāvorganizāciju to neuzskatīja par vajadzīgu saskaņot? vai speciālisti, kuri izdomāja šo prasību, ir speciālisti autotransporta jautājumos, vai viņi ir ņēmuši vērā līdzšinējo pieredzi, EU praksi un visbeidzot vai, pieņemot šādus ierobe-

žojumus, autori padomāja, ka viņi nedzirdīgos autovadītājus pielīdzināja narkomāniem, alkoholiķiem un citiem sabiedrībai bīstamiem cilvēkiem?

Tāpēc nav arī nekāds brīnums par Ministru kabineta 2002. gada 17. septembra «Noteikumiem par veselības pārbaudēm transportlīdzekļu vadītājiem un personām, kuras vēlas iegūt transportlīdzekļu vadītāja kvalifikāciju». Sadala «Dzirdes traucējumi» faktiski viņiem aizliedz vadīt personiskās vieglās automašīnas. Un, kur tad vēl Veselības ministrijas viedoklis par to, ka nedzirdīgie cilvēki pie stūres apdraud līdzcilvēku drošību un veselību...

Vai tā nav diskriminācija, ka pēc daudziem gadu desmitiem (30) Latvijas nedzirdīgie autobraucēji, kas pierādījuši sevi kā uzmanīgus, akurātus un uzticamus ielas satiksmes dalībniekus, šodien uzzina, ka ir bīstami apkārtējiem! Cik mums zināms, par šo tēmu Latvijā nekad nav veikti medicīniski pētījumi, izdarīta esošā stāvokļa analīze, ņemta vērā iepriekšējo gadu pieredze, kas liktu secināt, ka cilvēki, kas nedzird, būtu radījuši nopietnas problēmas ielu satiksmē. Pēc mūsu pieprasījuma uzraudzīt attiecīgo statistiku par nelaimes gadījumiem, avārijām, kuras būtu izraisījuši nedzirdīgie autovadītāji, izrādījās, ka tādas vienkārši nav!

Tā ir diskriminācija

Šis ir tas piemērotākais brīdis jautājumam – vai Latvijā tiek gatavoti arī citi, tikpat diskriminējoši ierobežojumi pret nedzirdīgajiem? Jo, ja jau sabiedrība uzskata, ka nedzirdīgie apdraud līdzcilvēkus vienā dzīves situācijā, tad taču var pieļaut, ka ir arī citas, kad nedzirdīgie ir bīstami apkārtējiem. Jo, pat ejot pāri ielai nedzirdīgais taču nevar dzirdēt, kā tuvojas, piemēram, ātrā palīdzība. Tātad kļūst par avārijas izraisītāju? Un ko darīt ar automašīnām? Un kas to kompensēs?

Jāatzīmē arī Eiropas Padomes direktīva Nr 91/439/EEC, sevišķi tās 3. pielikums, kurš nosaka minimālās prasības transportlīdzekļu vadītāju veselībai. Tajā nav pilnīgi nekādu aizliegumu nedzirdīgajiem iegūt B kate-

likuma 86. pantu: «Par notariāla akta lieciniekiem nevar būt: rakstīt un lasīt nepratēji, nepilngadīgie un tie, kas miesīgu vai garīgu trūkumu dēļ nespēj pareizi un pilnīgi sa-
prast un apliecināt aktu, proti, garā slimie, kurlie, mēmie un aklie». Tāda diemžēl ir nedzirdīgo ikdienu Latvijā.

Nedzirdīgie spēj sasniegt daudz, bet viņiem jāpalīdz

Dari, jo tu vari? Varbūt šis ir tas gadījums, kad pareizāk teikt — nedari, jo tu nevari? Paši nedzirdīgie cilvēki ļoti dažādās dzīves jomās, neskatoties uz sabiedrības ignoranci, ir spējuši sasniegt daudz. Ko vērts ir vien mūsu nedzirdīgo studentu varējums! Līdzās dzirdīgiem studentiem, par spīti savai nedzirdībai, par spīti tam, ka valsts nenodrošina viņus ar tulkiem, viņi mācās, iegūst augstāko izglītību.

Latvijas Nedzirdīgo savienības statūtos noteikts, ka viens no mūsu organizācijas pamatuzdevumiem ir cīnīties par to, lai nedzirdīgie cilvēki kā pilnvērtīgi sabiedrības locekļi varētu piedalīties mūsu valsts dzīvē. Lai to panāktu, Latvijas Nedzirdīgo savienība piedalās visu to projektu realizācijā, kas tieši vai netieši saistīti ar nedzirdīgo cilvēku sociālo rehabilitāciju.

Mūsu mērķis veidot tādu situāciju, lai nedzirdīgie cilvēki būtu nevis sociālās palīdzības, pabalstu prasītāji, bet, pateicoties labai izglītībai un attiecīgi profesijai, varētu patstāvīgi nodrošināt savu un savu ģimeņu dzīvi. Mums nevajag, lai sabiedrība uzskata nedzirdīgos par atpalikušiem un nepilnvērtīgiem kurlmēmajiem, kuri nemāk paši par sevi parūpēties. Nedzirdība nenozīmē neizbēgamu atpalicēju vietu dzīvē.

Kas nepieciešams integrācijai

Nedzirdība nozīmē tikai to, ka cilvēkam nepieciešama ikdienas palīdzība visa mūža garumā, lai viņš varētu pārvarēt izolāciju, lai nejustos lieks un nevienam nevajadzīgs. Jebkurā sabiedrībā nedzirdīgie cilvēki ir kultūras un valodas minoritāte. Tāpēc mums vajag panākt tādu integrāciju sabiedriskajā dzīvē caur nepieciešamo pakalpojumu kompleksu, kas ietver sevi gan tehniskos palīgīdzekļus, gan informatīvo nodrošinājumu, gan nedzirdīgo zīmju valodas tulku pakalpojumus, gan nepieciešamo atbalstu tiem, kas paši nespēj par sevi parūpēties, kura nevis skaistos vārdos, bet reālos darbos nodrošina nedzirdīgajiem līdzvērtīgus dzīves apstākļus ar pārējo sabiedrības daļu.

Mēs nevēlamies cīnīties par atlaidēm un atvieglojumiem, priekšrocībām un kompensācijām, mēs cīnāmies par vienādām iespējām visiem, iespējām, kuras nodrošināt ir sabiedrības pienākums.

gatoriju un tātad vadīt vieglās automašīnas! Pretēji Veselības ministrijas viedoklim Eiropas Savienībā nav pilnīgi nekādu medicīnisku ierobežojumu vadīt vieglās automašīnas nedzirdīgiem cilvēkiem! Un ko gan teikt par mūsu notariāta

Mums nav vajadzīga tāda sabiedrība, kas, iestājusies Eiropas Savienībā un NATO, tajā pašā laikā ignorē un diskriminē invalīdus. Mums nav vajadzīga tāda sabiedrība, kurā tūkstoši cilvēku nevar normāli nopirkt vilciena vai autobusa biļeti, aiziet pie ģimenes ārsta, skatīties televīziju, mācīties augstskolā, iekārtoties viesnīcā, saņemt surdotehniku utt. Mēs esam

pret šo reālo diskrimināciju, ar kuru nedzirdīgie cilvēki saduras savā ikdienas dzīvē. Viena lieta ir tā, ka nedzirdība – tā ir nelaime, cita lieta – ka sabiedrības vienaldzība to padara par traģēdiju. Dzīve katram no mums ir dota tikai vienu reizi, mēs nevaram gaidīt gadus, kad sabiedrība mainīsies, kļūs izprotošāka.

Mēs tomēr ceram, ka pēc

Latvijas iestāšanās ES daudz kas mainīsies. Pie mums brauks ES augstie komisāri ne tikai uztraukties par krievvalodīgo problēmām, bet arī par invalīdu stāvokli. Turklāt daudzas šīs lietas neprasa nekādu finansu līdzekļu piesaisti.

Ir vienkārši nepieciešama laba griba, lai mēs varētu mainīt lietas uz labo pusi. ♦

LNS Domē

KC «Rītausma» darba pārskats

Maruta Piterniece,
KC direktore

Mūsu kultūras centrs «Rītausma» divu gadu laikā ir izmainījies, un pārmaiņas joprojām turpinās...

Remontē, sakārto

Pēc remontiem ir iespējams izmantot zāli, foajē, garderobi un labiercības – to jau visi zina, kā viss izskatījās trīs gadus atpakaļ. Arī skatuve, uz kuras savā laikā notika daudzas izrādes, ir sakārtota lietošanai. Protams, tur vēl daudz ko darīt – nepieciešams uzlabot apgaismojumu utt.

Arī aktieru ģērbtuves izremontētas: viena telpa drāmas kolektīvam, otra dejotājiem.

Pirmajā stāvā neremontēta vēl lielā garderobe, kura tika izīrēta lietoto mēbeļu veikalam. Tas nolikvidējās, atstājot mums prāvu nesamaksātu parādu.

Otrā stāva telpas ir izīrētas. Esam centušies savest kārtībā arī pagrabu, kas bija ugunsbīstamā stāvoklī. Pašreiz tur var droši ievest kontrolierus.

Kosmētisko remontu ar dažu ierīču nomaiņu veicām siltummezglā. Ierīkojām divus papildus sūkņus, lai būtu labāka ūdens cirkulācija un siltākas telpas.

Vislielākā sāpe – tekošais jumts, kura remontam līdzekļus 2500 Ls apmērā atvēlēja firma Nokia. (No red. — tagad jumta remonts ir jau paveikts).

Darbus nešķiro

Mūsu kolektīvs ir neliels: direktors, kultūras organizators, 3 sargi, uz pusslodzi grāmatvedis, elektriķis un santehniķis. Darbus nešķirojam – kas vajadzīgs, to arī katrs dara.

Esam priecīgi par atsaucību no biedriem, kuri atnesa dažādus telpaugus, lai telpas būtu mājīgākas.

Strādniekus pastāvīgā darbā nepieņemam, bet iesaistām aktīvistus. Atsaucība ir liela.

Rīgas Domes atbalsts

Prieks, ka jau trešo sezonu mūs atbalsta Rīgas Domes Kultūras pārvalde, piešķirot atalgojumu drāmas kolektīva režisorai un deju kolektīva vadītājam. Drāmas kolektīva pamatsastāvā darbojas 12 pašdarbnieki, tiek iesaistīti arī bērni.

Estrādes deju kolektīvā – 8 jaunieši no Rīgas skolas un 51. vidusskolas, nedaudz ir arī melodeklamētāji. Šajā gadā sāk iekustēties arī pantomīmisti.

Deju kolektīva vadītāja ir enerģiska, izmanto katru izdevību iesaistīt mūsu kolektīvu dzirdīgo kolektīvu koncertos, un rezultāti ir labi.

Turpmākie darbi

Jāpielabo krēsli, jāsavest kārtībā dekorāciju telpa, jāizīrē zāle un foajē brīvajās dienās, lai būtu līdzekļi kultūras centra uzturēšanai. Lielo zāli pirmdienās ir deju kolektīvs «Līgo», arī Rīgas Domes uzņēmums «Rīgas Mājoklis» ir telpas sanāksmēm.

Mums visiem jāsaprot, ka uz paplātes neviens naidiņu nepienesīs, tā jāpelna, lai varētu uzturēt kārtībā savas mājas.

Tradicionāli un jauni pasākumi

Notikuši dažādi pasākumi šajos gados. Visus nosaukt grūti, tāpēc nedaudz par tiem.

Ir sarīkojumi, kas jau kļuvuši tradicionāli: 18.novembra sanāksma Latvijas valsts dzimšanas dienā, Ziedotāju balle ar kuplu apmeklētāju skaitu, Vecā gada aizvaidšana.

Parādījusies jauna tendence – mūsu ļaudis grib doties dažādās ekskursijās: pa Rīgu, pa muzejiem, izbraukumos ārpus Rīgas (uz Liepāju, Kolku, Aglonu utt.). Dalībnieku atsaucība ir gan maksas, gan bezmaksas ekskursijām.

Atjaunoti Ziemassvētku un Lieldienu saieti, pasākums Zelta briedumā – jubiliāriem, bērnu eglītes u.c.

Notikuši karnevāli un citas balles. Veiksmīgs risinājums bija atpūtas vakari pēc grupu pārvēlēšanu sapulcēm.

Informācijas dienas

Regulāri notiek informācijas pēcpusdienas, pulcējot klausītājus pirmdienās un trešdienās. Tāpēc trešdienās vienmēr var nākt uz Rītausmu nodot kādu ziņu vai satikt draugus. Tās ir kā telegrāfs nedzirdīgajiem, ja vajag ātri izziņot svarīgus jaunumus.

Interesu klubā Dialogs

Tiek organizētas dažādas tikšanās ar valsts un pašvaldību darbiniekiem, lai saņemtu informāciju par pensijām, dzīvokļu piešķiršanu, patērētāju tiesībām, zemes nodokli u.c. Esam uzņēmuši Labklājības ministri D. Staķi, Veselības ministri I.Circeni, Rīgas pilsētas Izpildedzēju M.Tralmaku utt.

KC «Rītausma» aicina

uz sarīkojumu
«Lieldienu atnākusi»
12. aprīlī pl. 14.
Pieteikties pie I.Ubarstes
trešdienu vakaros.

Un sākas atkal viss no gala...

Maruta Piterniece,

LNS festivāla koordinatore

Strauji tuvojas pavasaris, eksāmenu un izlaidumu laiks skolās un kārtējais LNS 9. mākslinieciskās pašdarbības festivāls Kuldīgā 5. jūnijā.

Sanāksmē, kura notika 3. martā, klātesošie apliecināja, ka notiek gatavošanās šim pasākumam. Iecerēs un idejas ir – atliek tikai darboties un tās piepildīt.

Festivāla saimniece šoreiz Kuldīgas biedrības priekšsēdētāja Laima Karlštrēma. Lai viss noritētu veiksmīgi, savlaicīgi tiek pārdomātas iepriekšējo koncertu kļūmes. Festivāls norisināsies Kuldīgas kultūras namā. Kas jauns šajā norisē gaidāms? Tika ņemta vērā Nedzirdīgo dienas koncertā vērotā «aizķeršanās» ar mūzikas atskaņošanu. Visām biedrībām uzdots savlaicīgi nodot LNS mūzikas pavadījumu gan dejām, gan melodeklamācijām, jo tas viss tiks ierakstīts diskā programmas kārtībā, novēršot varbūtējās problēmas mūzikas operatoram.

Plānota klubu vadītāju sanāksme jūnija pirmajās dienās. Tad arī jābūt ierakstiem atvestiem uz Rīgu, vienalga, diskos jeb kasetēs.

Kamēr vēl zālīte nav uzdīgusi, koki salapojuši, centīsimies dūšīgi apmeklēt mēģinājumu, lai savlaicīgi sastādītu programmu.

UZMANIBU! Kolektīviem, kuri piedalīsies festivālā pieteikumus sūtīt līdz 18. maijam. Melodeklamācijām pievienot dziesmu vārdus.

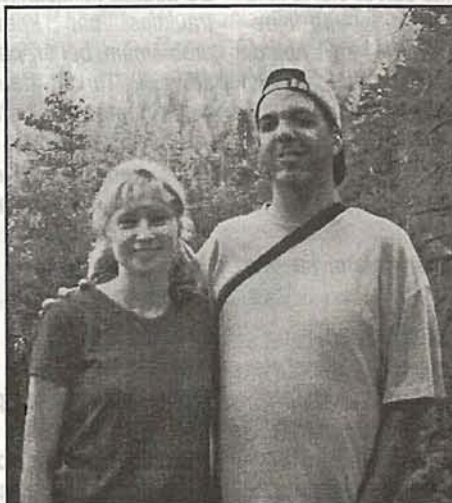
Turpmāk informēsim vēl.

Svešās zemēs esot jauki

Gunita ilgojas pēc sniega

Ilze Kopmane

Pirms vairākiem gadiem «KS» parādījās skopa ziņa — kāds amerikāņu puisis aizved mūsu latviešu meiteni sev līdzī pēc iepazīšanās ilgstošā sarakstē. Adventistu draudzes nedzirdīgo kopa nosvinēja šo notikumu, vēlēja laimes kopdzīvē Gunitai Spudas un Džordžam Kingam (attēlā) un izvadīja viņus tālajā ceļā pāri okeānam. Šī gada janvārī abi ieradās Rīgā, arī Elvīras ielā 19, un mēs patērzējam pie kafijas tases.

□ Kādi bija pirmie soļi un iespaidi, ierodoties sava vīra Džordža dzīvesvietā Kalifornijas štatā?

— Šis ir lielākais, viens no skaistākajiem un arī karstākajiem štatiem Amerikā un atrodas ASV Rietumu piekrastē, pie Klusā okeāna. Jālido bija ilgi un nogurdinoši, vairākkārt pārsēžoties, tāpēc biju priecīga, ka viss laimīgi beidzās un varēju sākt iedzīvoties jaunajā zemē, vietā un mājā.

□ Tātad jaunā pāra rīcībā ir māja?

— Ne gluži. Mēs dzīvojam Džordža tēva mājā. Tā atrodas nelielā pilsētiņā 150 km attālumā no Losandželosas. Tikai trijātā — mēs un tēvs, jo Džordža māsa aizpārcējusās prom. Tēvs ir dzirdīgs cilvēks, un lielākoties saprotamies rakstveidā.

□ Paraksturojiet, kāda ir vieta, kur dzīvojat?

— Daba te ir pasakaina ar saviem kalniem, bet visu gadu ļoti silts, sniega nav, tas redzams tikai kalnu virsotnēs. Jā, sniegs ir tieši tas, pēc kā es visvairāk ilgojos, būdama prom no Latvijas. Ir jau labi, ka vienmēr silts, tomēr karstums un sausums it īpaši vasarā ir nomācoši, un tad es atceros Latvijas baltos, sniegotos laukus un mežus, lāstekas, leduspuķes logos, sniegpārslu virpuļus, eglīti Ziemassvētkos... Tāpēc arī izvēlējamies atbraukt uz Latviju tieši ziemā.

□ Jau sešus gadus jūs esat prom. Kāda bijusi jūsu dzīve aizokeāna zemē?

— Viegli nav bijis, bet sūdzēties arī nav par ko. Jāstrādā taču visur, lai izdzīvotu. Esmu bistro viesu apkalpotāja savā pilsētiņā. Alga neliela — 500 dolāri. Pie tās piemaksā pensiju — 200 USD. Ja invalīds pelna vairāk (sākot no 1500 USD), tad pensiju vairs nesaņem. Ja nestrādā, pensija ir apmēram 500 — 600 USD.

Uz darbavietām liela konkurence, jo ļoti

daudz iebrucēju no Meksikas. Tas nozīmē, ka darba devēji var maksāt mazāku algu, cilvēki samierināsies — ka tikai darbs.

□ Kāda ir attieksme pret nedzirdīgajiem?

— Ļoti dažāda, atkarīga no cilvēka. Vieniem nav nekas pretī, citi cenšas tikt vaļā. Manam vīram nācās atstāt darbu, kad viņa vietu iekaroja kāds dzirdīgs kolēģis.

Savā darbā es izjūtu lielu atšķirību starp vietējiem un iebrucējiem. Šo grupu cilvēki turas atsevišķi un nekontaktējas ārpus darba nepieciešamības. Tas pats attiecas uz dzirdīgiem un nedzirdīgiem.

□ Vai jums ir savi nedzirdīgie draugi, sabiedrība, kurā pavadāt, piemēram, atpūtas brīžus?

— Maz, tikai dažī, jo šeit neesmu dzirdējusi par kādu nedzirdīgo organizāciju vai tml. Mēs šad tad satiekamies ar Daci Baranovsku, kura arī aizpārcējās no Latvijas. Viņai ir divi bērni, pati strādā pilsētiņas veikalā (naktī sakārto pircēju savandītās preces). Vīrs Manuēls strādā kādā ķīmiskā laboratorijā.

Paretam redzamies arī ar Aivaru Ponkratjevu (*attēlā*). Precējies ar amerikānieti,

arī au-dzina divus bērnus. Strādā par santehniķi. Liekas, dzīvo labi — savā mājā, ir auto utt.

□ Nu, auto jau laikam ir tāda lieta, kas katram nepieciešama?

— Jā, patiešām. Tas nav nekas ekstra, tas neko neliecina par materiālo stāvokli, jo auto, tāpat kā jumts virs galvas, ir pašsaprotama vajadzība, lai varētu izvadīt bērnus, braukt uz darbu vai uz veikalu iepirkties, pie draugiem vai pie dabas. Arī mums ir auto, nu bez tā es uz darbu nevarētu tikt.

□ Vai ir kāds, no kura var gaidīt palīdzību grūtā brīdī?

— Valsts likumi mūsu štatā paredz tikai dažas lietas, ko nedzirdīgie dabū bez maksas: teksta telefonus, TV ierīci tekstu pārveidošanai subtitros, komunikatoru un datoru kā saziņas līdzekli caur e-pastu.

Bet ir bijuši dažī gadījumi, kad jāmeklē palīdzība arī citur. Un tāda droša vieta ir mūsu adventistu draudze, kur dievkalpojums apmeklējams sestdienās. Mēs palaujamies uz Dievu, ticam, ka viņš nekad mūs neatstās nelaimē vienus.

□ Kā jūs izklaidējaties, atpūšoties brīvajā laikā?

— Vislabāk ir kāpt kalnos! Ejam arī uz zoodārzu, pastaigājamies pa pilsētu, iepirkamies, uzrikojam pikniku brīvā dabā kopā ar dažiem draugiem.

Esam arī kaut kur tālāk aizbraukuši — piemēram, uz Oregonas štatu. Jā, tur gan man patika: ļoti zaļš, kalni mežiem noauguši, plavas, visādi dzīvnieki...

Sarakstos e-pastā ar mammu, Vinetu Laudurgu, Valdi Intsonu u. c.

□ Tad jau latviešu valodu neaizmirsīsiet?

— Nekādā ziņā, kaut arī tagad tā esmu pieradusi pie amerikāņu zīmju valodas, ka mūsu sarunā un Latvijā bieži vien jāpārstājas un jāpiemeklē latviskās zīmes. Arī angļu valodu esmu apguvusi tādā līmenī, ka spēju sazināties ar saviem dzirdīgiem klientiem. Šajā ziņā man nav nekādu problēmu, jo cilvēki parasti ir saprotoši un pretimnākoši.

□ Laimīgu ceļu mājup, un — uz redzēšanos atkal Latvijā!

— Latvija ir zeme, pēc kuras es vienmēr ilgošos un kurā bieži atgriezīšos vismaz domās, ja ne citādi.

Sveiciens visiem palicējiem un — brauciet skatīt Ameriku, tajā ir daudz ko redzēt. ♦

Izglītība

Kāda ir nedzirdīgo izglītība tagad? Kāda tā varētu būt nākotnē?

Marika Antonova
Ingrīda Puce

Pagājis tikai neilgs laiciņš kopš Nedzirdīgo jauniešu un viņu draugu organizācijas «Efraims» rīkotā izglītojošā semināra jauniešiem KC «Ritasma». Daudzi droši vien atceras lektoru un pašu nedzirdīgo studentu iedrošinājumu meklēt savām interesēm atbilstošu izglītību un neželot spēku un laiku, lai par to cīnītos.

Kā ir reālajā dzīvē? Vai katram nedzirdīgajam jauniešim ir iespēja mācīties to, ko viņš vēlas? To centāties noskaidrot diskusijā par nedzirdīgo jauniešu iespējām iegūt kvalitatīvu, interesēm un vajadzībām atbilstošu izglītību.

Diskusijas mērķis bija noskaidrot, kādas ir nedzirdīgo tiesības iegūt vidējo, profesionālo un augstāko izglītību: ko garantē Latvijas likumdošana, kā likumu normas tiek īstenotas dzīvē un kādi uzlabojumi ir nepieciešami, lai veicinātu nedzirdīgo integrāciju dzirdīgo sabiedrībā.

Diskusijā piedalījās

... Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvji Guntis Vasilevskis un Daiga Kubliņa, Labklājības ministrijas pārstāvis Aldis Dūdiņš, skolu direktori — Vija Kaniņa (Rīgas skola), Andris Tauriņš (Valmieras skola), Juris Šmits (Raiņa vakarskola), Latvijas Nedzirdīgo savienības Komunikāciju centra direktors Edgars Vorslovs, Valsts valodu centra direktors Agris Timuška, Nedzirdīgo bērnu vecāku organizācijas pārstāve Andželika Bruže, «Efraims» biedri un citi interesenti.

Pašā sākumā

... tika runāts par pamata un vidējo izglītību. Izglītības un zinātnes ministrijas (IzM) Vispārējās izglītības departamenta direktors Guntis Vasilevskis informēja, ka nākotnē nedzirdīgajiem bērniem ir izredzes mācīties tuvāk dzīvesvietai un jau agrā skolas vecumā iekļauties dzirdīgo vienauzdžu sabiedrībā — šobrīd likumdošana paredz, ka jebkurā vispārīgizglītojošā skolā ir

iespējams atvērt speciālo klasi, kurā mācītos nedzirdīgie. Tam paredzēts arī papildus finansējums.

Par piemērotu vidi

Nereti ir dzirdēts, ka nedzirdīgām bērnam skolā piemērotākā būtu viņam līdzīgo vide — nedzirdīgi skolas biedri, skolas darbinieki un pedagogi, tomēr paši nedzirdīgie jaunieši šo uzskatu diskusijā apstrīdēja. Viņuprāt, kopā ar dzirdīgiem vienaudžiem uzaudzis nedzirdīgs bērns vēlāk daudz veiksmīgāk integrēsies dzirdīgo sabiedrībā,

Dz. Stepāna foto.
Rīgas skolas mazie audzēkņi

jo jau bērnībā būs pieradis kontaktēties.

Šobrīd pamata izglītību nedzirdīgie iegūst 11 vai 12 gadu laikā. Rīgas skolas direktore Vija Kaniņa uzskata, ka arī tā ir būtiska problēma, jo jauniešiem pēc tam ir grūti turpināt mācības dzirdīgo sabiedrībā, kur viņi atšķiras ne tikai nedzirdības, bet arī vecuma dēļ.

Par zīmju valodu mācību stundās

Runājot par nedzirdīgo izglītību, nevar nerunāt par zīmju valodu. Aizstāvēt nedzirdīgo tiesības iegūt izglītību zīmju valodā, Nedzirdīgo bērnu vecāku organizācijas pārstāve Andželika Bruže skaidroja, ka pasaulē pastāv divas pieejas, kā nedzirdība tiek uztverta.

Daļa sabiedrības uzskata, ka nedzirdība ir medicīniska problēma un ir jāārstē. Otra daļa sabiedrības domā, ka nedzirdīgie ir valodas minoritāte un viņu dzimtā ir zīm-

ju, nevis latviešu, krievu vai cita valoda.

Dzirdīgs bērns valodu apgūst pirmajos dzīves gados, un tai ir ļoti būtiska loma bērna personības, konkrēti, domāšanas spēju attīstībā. Līdzīgi ir arī nedzirdīgiem bērniem, tikai viņu dzimtā valoda ir zīmju, nevis latviešu, krievu vai kāda cita valoda. Tāpēc, ja nedzirdīgam bērnam kā pirmā tiek mācīta runātā valoda, tad viņa personības attīstība ir pakļauta būtiskam riskam un tāpēc var aizkavēties pat par vairākiem gadiem.

Latvijas skolās nedzirdīgajiem mācības tikai daļēji notiek zīmju valodā. Projekta «Par nedzirdīgo tiesībām uz izglītību un darbu» veiktā pētījuma ietvaros tika noskaidrots, ka no visiem skolotājiem, kas strādā ar nedzirdīgajiem, tikai desmitā daļa ir spējīgi mācību stundas pasniegt zīmju valodā. Pārējie skolotāji stundās izmanto

orālo metodi, t.i., bērniem stāstītais ir jāsaprot, lasot no lūpām, kā arī tad, ja nesaprotamos vārdus skolotājs parāda zīmēs pa burtiem — daktilē.

Dažādi viedokļi

Diskusijas dalībnieku viedokļi dalījās jautājumā, kuriem priekšmetiem un cik lielā apmērā vajadzētu tikt pasniegtiem zīmju valodā, tomēr visi bija vienprātīgi, ka problēmas ar tulkojumu

patiešām pastāv un tās jārisina.

Rīgas skolas direktore V. Kaniņa uzsvēra, ka galvenais iemesls, kāpēc nav iespējams nodrošināt mācības zīmju valodā, ir zīmju trūkums sarežģītiem jēdzieniem tādos priekšmetos kā fizika, matemātika, ķīmija. Tāpēc šie priekšmeti tiek pasniegti bez tulkojuma zīmju valodā un skolēniem daudzas lietas ir jāapgūst tikai no mācību grāmatām vai skolotāju skaidrotā uz tāfeles. Pēc viņas domām, nedzirdīgajiem pašiem vajadzētu aktīvāk apgūt latviešu valodu un iemācīties patstāvīgi komunicēt bez zīmju valodas tulka palīdzības.

Jauniešu domas

Direktore V. Kaniņas viedoklim nepiekrīta nedzirdīgie jaunieši. Viņi pauda uzskatu, ka sarežģītos mācību priekšmetus apgūt bez paskaidrojuma zīmju valodā ir ļoti grūti, pat neiespējami.

Jauniešu domas

Sākums 5. lpp.

Atbildot uz skolu direktoru izteikto apgalvojumu, ka nedzirdīgie tikai izliekas, ka nevar iemācīties, sekojot stāstītājam no skolotāja lūpām un uz tāfeles rakstītajam. Jaunieši iebilda, ka tik tiešām vielu ir grūti apgūt, ja vairāku būtisku vārdu nozīme nav zināma.

Dažkārt viņiem pēc stundām nākas iet uz bibliotēku un vārdnīcās meklēt sarežģīto vārdu skaidrojumu.

Ja daudzi vārdi ir nesaprotami, tad

bieži vien skolēniem vispār zūd interese par mācībām.

Attēlā Raiņa vakarskolas jaunieši Turpmāk vēl nodarbībās. I. Immures foto.

Jubileja

Tik daudz jauniešu vienkopus

Ize Kopmane

Tāds bija pirmais patīkamais pārsteigums, ienākot KC «Rītausma» 28. februāra pēcpusdienā, kad tur notika plašs nedzirdīgo jauniešu un viņu draugu organizācijas «Efraims» pasākums, veltīts tās viena gada pastāvēšanai.

Izglītojošā daļa

Tā pirmajā daļā notika seminārs par nedzirdīgo jauniešu izglītības un darba iespējām, ko vadīja pieaicinātie speciālisti no Profesionālās karjeras izvēles centra un Rīgas Pedagoģiskās izglītības vadības augstskolas. To saturā: testēšana, profesijas izvēles skaidrojums, psiholoģiska rakstura pārrunas par saskarsmes jautājumiem u. c.

Īpašu dalībnieku ievēribu izpelnījās tieši to nedzirdīgo jauniešu uzstāšanās, kuri savu izvēli jau pratuši izdarīt un apliecināt gan mācoties, gan strādājot. Par studijām augstskolā, darbu un nākotnes iecerēm stāstīja Rīgas skolas audzinātājs Uldis Ozols, LNSF grāmatvede Liene Kleina — Brūvere, Medicīnas muzeja darbinieks Ivars Kalniņš, Dzintars Lukša.

Interesanta nodarbība

Interesanta bija arī psiholoģijai veltītā nodarbība. Tās pamatmotīvs — pārliecināt nedzirdīgos jauniešus par viņu varēšanu sasniegt iecerēto, nebaidīties būt dzirdīgo sabiedrībā, nestāvēt malā un aktīvi iesaistīties visos procesos, kas notiek mūsu valstī. Jaunieši aktīvi iesaistījās praktiskajā spēlē: kam būt vieglāk — vadītājam vai padotājam, kuru kāds vada. Visi atzina: labāk

tomēr būt līderim, kas nosaka virzienu un iet savu iecerēto ceļu, nevis būt tādām, ko aiz rokas ved otrs.

Izdevumu prezentācija

Pasākuma «teorētiskās daļas» noslēgumā SO «Efraims» vadītāji prezentēja divus jaunus izdevumus: bukletu «Nedzirdīgie jaunieši — ceļā uz izglītību un darbu» un krāsainu mazformāta avīzīti «Tilts». Buklets ir jauniešu pirmā projekta galarezultāts, bet avīze — otrā projekta iesākums. Otrā projekta ietvaros šogad iznāks vēl pieci šādi numuri. Avīzes redaktors Ivars Kalniņš šai sakarā pastāstīja:

«Mūsu izdevums vairāk orientēts uz saiknes un sapratnes meklēšanu dzirdīgo sabiedrībā. Pirmajā numurā iepazīstinām ar savu organizāciju, ar nedzirdīgo kultūru, nozīmīgākām nedzirdīgo organizācijām un pasākumiem pasaules mērogā. Ir arī dzirdīgo aptauja: ko tu zini par nedzirdīgiem cilvēkiem u. c. materiāli.

Arī turpmāk saglabāsim atsevišķas rubrikas, piemēram, *Pasaulē* un plašāk izvērsīsim tēmu par dzirdīgo un nedzirdīgo

komunikācijas iespējām.»

Būs mājaslapa

Iecerēts tuvākajā laikā izveidot arī savu mājaslapu Internetā tiem, kuri vēlas tuvāk uzzināt par šo organizāciju, iepazīties ar šīs avīzes saturu, kā arī citiem materiāliem saistībā ar nedzirdīgo jauniešu integrāciju sabiedrībā.

Apmeklētāju iespaidi

Starpbrīdī, gaidot koncertu, aprunājās ar dažiem jauniešiem par viņu iespaidiem šajā pasākumā. Lielākā daļa no viņiem atzina, ka KC «Rītausma» esot pirmoreiz un redzētais šajā pasākumā bijis interesants un noderīgs.

Laura Gaile: Pirms trīs gadiem beidzu RRC koledžu Jūrmalā, ieguvu komercdarbinieka specialitāti. Patlaban strādāju A/S «Diena» par lietvedi. Šajā seminārā man patika, guvu vērtīgas atziņas savai dzīvei.

Gints Skvarnavičs: Pavasarī beigšu Rīgas nedzirdīgo skolu, tāpēc šeit vēlējos uzzināt par turpmākām iespējām izglīties, iegūt amatu.

I. Kopmanes foto. Seminārā

Tas, ko šeit stāstīja, mani iedrošināja — arī nedzirdīgie var sasniegt savus mērķus.

Rolands Barkāns: Man gan vēl pāris gadu jāmacās, kamēr beigšu Valmieras skolu. Taču par amata izvēli domāju jau tagad. Nodarbības grupās ar testiem bija rosinošas. Iespējams, izvēlēšos Rīgas Amatniecības skolu un apgūšu galdniecību. Bet varbūt došos uz koledžu RRC Jūrmalā.

Elita Kīvīte: Jau tagad, būdama 9. klasē, domāju par savu tālāko dzīvi. Tāpēc esmu šeit. Varbūt tālākā nākotnē mācīšos Latvijas Universitātē, varbūt kādā amatniecības skolā apgūšu šūšanu un modelēšanu. Vēl man ir laiks izlemt.

Vladimirs: Pirmoreiz esmu kultūras centrā. Ierados tikai uz otro daļu, uz ballīti. Vēroju, te ir daudz arī krievu jaunieši, mani bijušie klasesbiedri. Patīkama atmosfēra, ceru labi atpūsties. Paldies organizatoriem, un lai būtu vēl vairāk šādu pasākumu jauniešiem.

SO «Ķīris» pārstāvji: Šeit notiekošo vērojam ar lielu interesi. Nedzirdīgos jauniešus pirmoreiz tuvāk iepazīnām pagājušajā vasarā, kad notika radošā nometne Latvijas jaunatnes sabiedrisko organizāciju pārstāvjiem. Tā mums bija sava veida atklāsmē, kas izmainīja līdzšinējos uzskatus. Novēlam «Efraimam», lai netrūkst radošu ieceru, veiksmīgu projektu un labu darbu turpmāk.

Jubilejas svinības

Pasākuma otrajā daļā notika jubilejas uzvedums, savienojot koncertnumurus ar intervijām, asprātīgām etiķēm un apsveicēju runām. Skatuvē ik pa laikam tika aicināti vakara goda viesi, un katram nācās atbildēt uz kādu jautājumu.

Priekšnesumus sniedza KC «Rītausma» deļotājas, melogrupa «Alias», Raiņa skolas kustību teātra trupa un pat šīs skolas apvienotais (dzirdīgo un nedzirdīgo) koris ar solistu Gunāru Kalniņu (**attēlā trešais no labās**) vidū.

Saviļņojošs bija skats, kad nāca lielā apsveicēju grupa no Raiņa skolas ar direktoru Šmita kungu priekšgalā, kurš nesa lielu puķupodu ar zaļojošu augu un vēlējumu: kopt to un savu organizāciju tā, lai nes augļus un nenonīkst. Direktors atzīmēja nedzirdīgo jauniešu aktivitāti, viņu līdzdalību visos skolas pasākumos un īpaši pateicās Ivaram Kalniņam, Uldim Ozolam, Marikai Antonovai un Inesei Immurei, kuri veicināja šādu jaunu — saprašanās un ciešas sadarbības modeli starp dzirdīgajiem un nedzirdīgajiem rainiešiem.

Novēlējumi

Vēlējumi no dažu apsveicēju runām:

«Lai dzimst jaunas idejas un pietiek spēka tās realizēt» (I. Puče, sabiedrisko attiecību aģentūra PR stils), «Neaizmirstiet, ka viss veidojas daudzu paaudžu darbā. Neārdiet to, kas ir, bet ar prātu un sirdi būvējiet to tālāk» (LNS prezidents A. Pavlins), «Lai bērns, kas tikko iemācījies staigāt, soļo arvien drošāk uz priekšu» (laikraksts «Kopsoli»), «Jo vairāk jums būs draugu, jo labāk. Mēs tādi jums būsīm...» (klubs «Avanti»), «Lai jūsu dzīvē daudz baltu dienu» (dziedātājs Gunārs Kalniņš).

Apdāvināšana

Dāvanas saņēma «Efraims», bet visvairāk tas apdāvināja visus citus, kas bija palīdzējuši šī pasākuma tapšanā, piedalījušies ar savām idejām un darbu projektu realizācijā.

SO «Efraims» vadītājs Uldis Ozols:

«Mums, pasākuma organizatoriem, pašiem grūti spriest, cik labi (vai slikti) viss izdevies. To vērtēs citi. Bet dažas atziņas esam guvuši. No kļūdām mācīsimies, lai nākamajos pasākumos tās neatkārtotu. Lielo darbu smagumu nācās iznest tikai dažiem cilvēkiem, un par to paldies Marikai Antonovai un Ivaram Kalniņam. Vēl jāmacās strādāt, iesaistot komandā vairāk cilvēku.»

Čaklie pavāri un citi palīgi

Vairāk nekā 100 pasākuma dalībnieku nedalītu sajūsmu izpelnījās pavāru «brigāde». Par zviedru galda saklāšanu gādāja Edīte Stūrīte, Raivis un Anda Tidemaņi, Aina Kauliņa, Jolanta Znotiņa. Ar transportu palīdzēja Vida un Māris Meijas, dāvanas skaisti sasaiņoja Inese Stone. Paldies, draugi!

Pārdomas un secinājumi

Vielu pārdomām radīja arī koncerts — varbūt par daudz bija melodeklamāciju. Programma jāveido daudzveidīgāka. Bet dažam labam jaunietim jāmacās uzvesties

sabiedrībā — patīk vai nepatīk, tomēr «plāpāt» zālē koncerta laikā nevajadzētu.

Šī pasākuma galvenais uzdevums nebija nosvinēt jubileju, bet gan iepazīstināt plašāku jauniešu loku ar mūsu organizāciju, tās mērķiem, iecerēm un darbību. Ceru, ka tas mums izdevās...»

Vēlreiz vārds Ivaram Kalniņam: «Es mu bijis līdzīgos pasākumos Raiņa skolā, un tāpēc nevilus veidojās salīdzinājums. Man šķiet, ka šai pasākumā bija vērojama zināma atsvešinātība starp dzirdīgajiem un nedzirdīgajiem, un jāteic — tieši no nedzirdīgo puses. Raiņa skolā valda lielāka vienotība un pretimnākšana no abām pusēm. Uz to tiecas mūsu organizācija.»

Nobeigumā

Bet šī raksta nobeigumā citēšu rindas no melodeklamācijas «Kino», kurā jauniešu grupa apliecināja savu apņemšanos:

*Mēs būsīm, kas vēlamies būt,
Mēs gūsīm, ko vēlamies gūt.*

Novēlēsim jauniešu organizācijai radošu, auglīgu, panākumiem bagātu ceļu turpmākajos gados. Lai jaunības degsme nenodziest gadu gaitā. Lai kvēlo! ♦

Pateicība

Pateicamies organizācijām, kas piešķīra finansējumu mūsu projektiem un deva mums iespēju sekmīgam darbam jau pirmajā pastāvēšanas gadā. Pirmajā projektā tās ir: **Baltijas — Amerikas Partnerattiecību programma, ASV Starptautiskās attīstības aģentūra un Atvērtās sabiedrības institūts**. Otrajā — **ES atbalsta programma «Jaunatne»**.

UZMANĪBU! Aprīli sākas «Kopsoli» jaunā projekta realizācija **«Sadzirdēt Eiropu klusumā»**. Stāstīsim tālāk par Eiropas tēmu laikrakstā «Kopsoli» un dosimies tikties biedrībās. Sekojiet paziņojumiem!

Paldies visiem, visiem, kas palīdzēja

Šaņemtie ziedojumi un dāvinājumi 2003.gadā

Rīgas nedzirdīgo bērnu internātpamatskola A.Čaka 42, Rīgā, reģ.Nr. 90000014828

1. SIA „Juglas audums”	36,25
2. SIA „Rīgas Viesis”	505,00
3. LNS Zīmju valodas centrs	97,10
4. SIA „Finkom”	262,13

5. SIA „Gaita”	346,95
6. A/S „Dzintars”	204,97
7. RD Izglītības jaunatnes un sporta departaments	306,54
8. NIAF „Klusums”	94,31
Kopā:	1853,25

Direktore Vija Kaniņa
Galvenā grāmatvede Indra Eidinta

Pārskats : Par ziedotājiem, to ziedotajām summām un ziedojumu izlietojumu 2003. gadā

Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija Reģistrācijas Nr. 40008022970

I. Atlikumi pārskata gada sākumā uz 01.01.2003. —	0,00
II. Pārskata gadā saņemto ziedojumu un dāvinājumu kopsumma —	995,00
1. Latvijas Republikā reģistrētās juridiskās personas —	995,00
Ceļuprojekts AS 40003026637	100,00
Medpro INC SIA 40003264804	50,00
Autonams SIA 0003365150	100,00
VAS Latvijas Dzelzceļš 40003032065	325,00
Arturs Kodoliņš 40003327014	50,00
Laukceltnieks R 40003162978	70,00
Olimps 50003034941	50,00
Autonams SIA 0003365150	100,00
Medpro INC SIA 40003264804	50,00
Ceļuprojekts AS 40003026637	100,00
2. Ārvalstu juridiskās personas	—
3. Fiziskās personas (rezidenti)	—
4. Fiziskās personas (nerezidenti)	—
5. Anonīmi (nezināmi) ziedotāji un dāvinātāji	—
6. Citi ziedotāji	—
III. Ziedojumu un dāvinājumu izlietojuma kopsumma —	995,00
1. Neierobežotai lietošanai paredzēto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums	—
2. Ierobežotai lietošanai paredzēto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums	—
3. Noteiktam mērķim paredzēto ziedojumu izlietojums —	995,00
Ceļuprojekts AS 40003026637	100,00
Eiropas čempionāta kvalifikācijas sacensības basketbolā 21.06., Izraēla (9 spēlētāji + pārstāvis)	—

Medpro INC SIA 40003264804	50,00
Sagatavošanās periods Eiropas čempionāta kvalifikācijas sacensībām basketbolā 21.06., Izraēla (treniņš)	—
Autonams SIA 0003365150	100,00
Latvijas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā 2. — 3. augustā, Tukumā (15 orientieristi)	—
VAS Latvijas Dzelzceļš 40003032065	325,00
Eiropas čempionāta kvalifikācijas sacensības basketbolā 21.06., Izraēla (9 spēlētāji + pārstāvis)	—
Arturs Kodoliņš 40003327014	50,00
Sagatavošanās periods Eiropas čempionāta kvalifikācijas sacensībām basketbolā 21.06., Izraēla (treniņš)	—
Laukceltnieks R 40003162978	70,00
Latvijas Nedzirdīgo čempionāts basketbolā 22. — 23.03., Ventspils (5 komandas, 50 spēlētāji)	—
Olimps 50003034941	50,00
Eiropas čempionāta kvalifikācijas sacensības basketbolā 16.11., Rīga (19 spēlētāji)	—
Autonams SIA 0003365150	100,00
Eiropas čempionāta kvalifikācijas sacensības basketbolā 16.11., Rīga (19 spēlētāji)	—
Medpro INC SIA 40003264804	50,00
Eiropas čempionāta kvalifikācijas sacensības basketbolā 16.11., Rīga (19 spēlētāji)	—
Ceļuprojekts AS 40003026637	100,00
Eiropas čempionāta kvalifikācijas sacensības basketbolā 16.11., Rīga (19 spēlētāji)	—
IV. Atlikumi pārskata gada beigās uz 01.01.2004. —	0,00
LNSF prezidents Varis Strazdiņš	—
LNSF grāmatvede Liene Kleina — Brūvere	—

Sporta ziņas

Spartakiāde Valmierā

Pārsla Bebre

Valmieras skolas zālē 12. — 14. marts bija reizē ļoti svinīgs un sportisks. Tika atklāta XXXIII Baltijas valstu skolēnu spartakiāde. Līdztekus notika arī starptautiskās sacensības peldēšanā, kurās piedalījās Latvija, Polija un Zviedrija.

Svētkus atklāja Valmieras skolas direktors Andris Tauriņš, LNSF prezidents Varis Strazdiņš, Valmieras Domes priekšsēdētājs Inesis Boķis un izpilddirektora vietnieks Māris Heinds, Skolu pārvaldes vadītājs Māris Ruberts.

Inesis Boķis dāvāja viesu komandām grāmatu par Latviju un prospektiņu par

Valmieru. Skanēja sveicieni sportistiem, viesojoties mūsu jaukā pilsētiņā, kā arī vēlējumi: darīt visu iespējamo un neiespējamo, lai uzvarētu.

Spartakiādē piedalījās Zviedrijas, Polijas, Lietuvas (no Klaipēdas, Kauņas, Panevežu, Viļņas skolām), Igaunijas (Tallinas un Tartu), Latvijas (Rīgas un Valmieras) komandas. Latvijas komandas skolēnu sastāvs: Santa Veipa, Vita Kristoforova, Inga Mauriņa, Santa Goldšteine, Sandra Mjaisāne, Āivis Grāvītis, Kaspars Unte, Artūrs Pundiņš, Deniss Saldabolovs, Dainis Liepiņš (Valmiera), Mairita Zemtaute, Jūlija Čarkovska, Viktorija Popova, Ieva Ričika, Krista Treimane, Līga Ločmele, Anita Ķivīte, Ieva Valdmāne, Daiga Kožemjakina, Džemma Kalns, Vadims Jelžovs, Arnis Ķivītis, Āivis Pešiks, Jānis Smons, Aleksejs Smirnovs, Sindijs Bļinovs, Mārtiņš Pužulis, Imants Šnepsts, Toms Erbs, Kristaps Polis, Mareks Kaidašs, Andris Timofejevs, Jā-

nis Viņodis (Rīga). Par Valmieras grupu atbildīgā skolotāja Ligita Vasiļevska, bet Rīgas — Jevgēnijs Puhovs.

Sacensību atbalstītāji un darbu darītāji

Lai šīs sacensības varētu notikt, savu artavu deva Valmieras Dome, Latvijas Krājbankas Valmieras filiāle (sevišķi Ģirts Ozols), Rīgas Domes izglītības, jaunatnes un sporta departaments, Valmieras rajona patērētāju biedrība, ēdināšanas uzņēmums SIA «Salvis», Valmieras Sīmaņa baznīca.

Lai sacensības ritētu raiti un labi, par visu rūpējās galvenais tiesnesis Gunārs Krūmiņš, sekretāre Anitra Krūmiņa, Valmieras skolas kolektīva daļa: Andris Tauriņš, Ina Kursīte, Dace Melbārde, Ligita Vasiļevska, Elmārs Volkovičs, Anita Rozīte, Gunita Gumbre un virtuves meitenes.

Sporta svētku atklāšanā koncertu

sniegums Valmieras Novadpētniecības muzeja darbinieces ar savu tērpu teātri (tēri no akmens laikmeta līdz mūsdienām) "Pils vīzijas". Bērni priekšnesumu sākumā uzņēma ieturēti, taču, modēm paliekot draiskākām, viņu prieks un sajūsma auga.

Startēja labi

Tā varētu teikt par Latvijas komandas sniegumu peldēšanā. Peldēšanas galvenais tiesnesis Vladimirs Širjājevs smaidīja: «Viss iet raiti un labi. Tiesnešu komanda strādā ļoti saskaņoti. Esmu apmierināts.»

Peldēšana — vienīgais sporta veids, kurā piedalījās arī Zviedrijas un Polijas komandas. Tādēļ vērtējums divdaļīgs: starptautiskais (S) un Baltijas (B).

100 m brīvais stils

No mūsējiem: Vita Riņķe — III (S); Līga Ločmele — V (S), III (B); Imants Šnepsts — III (S), III (B).

100 m brass

No mūsējiem: Imants Šnepsts — I (S), I (B); Mārtiņš Pužulis — III (S), III (B).

100 m uz muguras

No mūsējiem: Vita Riņķe — III (S); Līga Ločmele — V (S), III (B); Jānis Viņodis — III (S), Aleksejs Smirnovs — IV (S), II (B); Imants Šnepsts — V (S), III (B).

200 m brīvais stils

No mūsējiem: Līga Ločmele — I (S), I (B); Anita Kīvīte — IV (S), III (B); Jānis Viņodis — II (S); Mārtiņš Pužulis — III (S), II (B); Vadims Jelžovs — IV (S), III (B).

4 x 100 m stafete

Mūsējām meitenēm: 2. vietā Anita Kīvīte, Krista Treimane, Ieva Ričika, Līga Ločmele; 3. Vita Riņķe, Daiga Kožemjakiņa, Ieva Valdmāne, Džemma Kalns,

zēniem: 1. vietā Mārtiņš Pužulis, Aleksejs Smirnovs, Vadims Jelžovs, Imants Šnepsts; 2. Jānis Viņodis, Aigars Barzdevics, Sindrijs Blinovs, Toms Erbs.

Koprezultāts: Latvijai — 210 punkti, Igaunijai — 188 punkti, Lietuvai — 77 punkti. Tātad — viss skaidrs! Vai ne?

Trūkstošais metiens!

Toties basketbola spēļu laikā mūsu sejas stiepās arvien garākas. Te nekas vairs nebija, kā gribējās! Ko gan par to var teikt basketbola galvenais tiesnesis Arvīds Kaufmanis? Leīsi ir un paliek dzimuši basketbolisti!

Spēļu iznākums, kurās piedalījās leīsi, bija zināms. Viņiem tieksme iemest 100 punktus, kamēr citi «čubinās» ap 50 punktiem (Latvija — Lietuva 44:102).

Spraiga un interesanta bija spēle starp latviešu un igauņu puikām, jo komandas spēku ziņā līdzvērtīgas. Taču pietrūka ļoti, ļoti viena veiksmīga metiena, lai mūsējie

iegūtu otro vietu!

Izskatījās, ka mūsējiem trūkst tieši izturības turēties līdzī visu spēles laiku lietuviešu tempam. Rezultatīvākie spēlētāji no Latvijas komandas: Vadims Jelžovs un Arnis Kīvītis (Rīga), Aivis Grāvītis un Kaspars Unte (Valmiera). Žēl, bet meiteņu komandas mums nav. Par to arī sūkstījās basketbolistu treneris Jevgeņijs Puhovs.

Kopvērtējumā: 1. v. Lietuva — meitenes un zēni; 2. v. Igaunija — meitenes un zēni; 3. v. Latvijas zēni.

Labākās raketes

Tenisa zāli uzmanīja galvenais tiesnesis Imants Ormejs. Mēs jutāmies labi, jo briesmām nevajadzēja draudēt: mūsu «raketes» pietiekoši spēcīgas, lai neatstātu Latvijas komandu trešajā vietā. Vienā mirklī izskatījās tīri briesmīgi, bet beigas labas. Labi spēlēs veicās Santai Veipai un Aivim Grāvītim.

Rezultātā mūsējiem: meitenēm — 3. Mairita Zemtaute, zēniem — 2. Aleksejs Smirnovs, 3. Aivis Pešīks. **Kopvērtējumā:** 1. Lietuva, 2. Latvija, 3. Igaunija.

Šahs un mats

Prāta spēlēs galvenais «uzraugs» — tiesnesis Anzelms Tamanis. Parasti šajās spēlēs mūsējiem nekādu problēmu nav, taču šoreiz stāvoklis izskatījās pavisam slikts. Neapmierināts bija tiesnesis, pavisam norūpējušies un krenķīgi izskatījās Līgita Vasilevska un Jevgeņijs Puhovs.

Beigu beigās izdevās igauņiņus pievārtēt, noturoties savā stabilajā 2. vietā, pirmo atdodot lietuviešiem.

Dambretē: 1. Lietuva, 2. Latvija, 3. Igaunija. **Šahā:** 1. Lietuva, 2. Latvija, 3. Igaunija.

Te būtu pārmetums jāizsaka divām Valmieras skolas meitenēm, kuras bija ļoti sagatavotas, bet uz spartakiādi neieradās, to vietā cīnījās divas jaunās maiņas.

Šahu spēlēja: Sandra Mjaisāne, Vita Kristoforova, Mareks Kaidašs, Andris Timofejevs.

Dambreti spēlēja: Inga Mauriņa, Viktorija Popova, Mareks Kaidašs, Mārtiņš Pužulis.

Pēdējās minūtes

Aizsteigušās sacensību un draudzības dienas, jo no vienas puses bija spartakiāde, no otras puses — tikšanās ar tālajiem draugiem. Pasniegtas balvas un diplomu uzvarētājiem.

Basketbola mača pārtraukumā

Igaunijas komandas pārstāve Merine Mandsoo pateicās par viesmīlīgo uzņemšanu jaukā Valmierā, saviem spartakiādes «pretiniekiem» dāvājot piemiņas veltes.

Lietuviešu komanda, pats par sevi saprotams, ir ļoti apmierināta — iegūtu tik daudz labu vietu. Viņu pārstāvis Aļģirdas Jurkša aicina visus nākošgad tikties Kauņā.

Valmieras skolas skolotāja Līgita Vasilevska ir priecīga: visi apmierināti, tātad labi! Jevgeņijs Puhovs nākamgad cer redzēt Nedzirdīgo Olimpiskajās spēlēs Melburnā četrus Latvijas peldētājus.

Cerēsim arī mēs! ♦

Patik skriet — jo ātrāk, jo labāk

Pēteris Kursītis

Artūrs Pundiņš
ir 17 gadus jauns puisis, mācās Valmieras vājdzirdīgo skolā. Pusgadu atpakaļ pastiprināti pievērsies vieglatlētikas treniņiem un nu jau ierindojies 5

labāko Valmieras rajona skrējēju vidū (starp dzirdīgajiem) 1500, 3000 un 5000 m distancēs.

Artūrs pats saka, ka viņam vislabāk patīk garās distances. Viņš vēlētos apliecināt savu sportisko formu arī nedzirdīgo pieaugušo čempionātā, krosā u. tml.

Skolā mīļākais priekšmets viņam ir matemātika un, protams, fiziskā kultūra. Labprāt spēlē basketbolu, vingro.

Patlaban viņš trenējas kopā ar dzirdīgajiem pie trenera R. Ravinska un no rītiem, pirms nodarbībām skolā, labprāt skrien visai garus gabalus.

Interesējas par visu, kas notiek pasaulē viņa iemīļotajā sporta veidā un cer pats kādreiz piedalīties starptautiskās sacensībās. ♦

RSK aktivitātes

Basketbolā

Aivars Priedītis

Katru otrdienas vakaru no 3.februāra līdz 2.martam Rīgas 51.vidusskolas sporta zālē risinājās Rīgas Nedzirdīgo meistarsacīkstes basketbolā. Piedalījās 5 komandas.

Pirmo vietu ieguva komanda «Rīdnieki» spēlētāju — A.Romanovs, R.Trubiņš, H.Jonāns, A.Lungēvičs, V.Jaan, V.Krūmiņš. Otrie — komanda «Veterāni I» (A.Liniņš, S.Cakuls, E.Mākalns, I.Skudra, V.Sala, P.Kursītis), trešie — RNBIS komanda (L.Volkovs, A.Pešiks, V.Jelžovs,

A.Timofejevs, A.Ķīvītis, A.Smirnovs, A.Mihins). Tālāk seko komanda «SIVA» (S.Lasmanis, A.Kujikovs, V.Strazdiņš, M.Birmanis, P.Logins, J.Kopmanis), komanda «Veterāni — II» (H.Rencis, G.Beisons, V.Mostovs, R.Dārziņš, G.Moisejs, O.Hlibovs.

Rezultatīvāko spēlētāju konkurencē pirmo vietu ieņēma R.Trubiņš ar 78 punktiem, II — A.Lungēvičs (abi no «Rīdnieki») ar 74 p., III — V.Jelžovs ar 68 p. no RNBIS.

Galda tenisā

6.martā Rīgas skolas telpās risinājās Rīgas Nedzirdīgo meistarsacīkstes galda tenisā, kur sacentās 15 dalībnieki.

Kungu vienspēlē 1.vietu ieguva daudz-

kārtējais nedzirdīgo Rīgas un Latvijas čempions Anatolijs Jerčaks, 2. — V.Jelžovs, 3. — J.Immurs. Tālāk seko A.Kuzmins, A.Pešiks, A.Smirnovs, A.Ķīvītis, O.Hlibovs, N.Sjutrukovs, V.Mostovs, A.Timofejevs.

Dāmu vienspēlē čempiones godā tika Anita Homiča, 2. — M.Zemtaute, 3. — J.Kravinska, 4. — R.Kurēna.

Kungu dubultspēlē pirmo vietu guva pāris — A.Jerčaks un V.Mostovs, 2. — A.Pešiks un A.Smirnovs, 3. — A.Kuzmins un A.Ķīvītis.

Jauktajā dubultspēlē pirmā vietā A.Homiča un V.Jelžovs, 2. — M.Zemtaute un J.Immurs, 3. — J.Kravinska un A.Jerčaks. ♦

Pārsteigumi basketbola čempionātā

Edgars Vorslovs

Atjaunotajā Arkādijas sporta kompleksā Rīgā no 20. līdz 21.martam notika Nedzirdīgo čempionāts basketbolā.

Šoreiz piedalījās četras komandas — RSK «Nedzirdīgo sports», RSK «Nedzirdīgo sports» jauniešu komanda, kura bija veidota uz Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātskolas bāzes, Valmieras NSK «Tālavas NS», kura bija veidota uz Valmieras Vādzirdīgo bērnu internātskolas bāzes un Strazdiņa jumīku firmas «SIVA» komanda, kura basketbola čempionātā piedalījās pirmo reizi. Nezināmu iemeslu dēļ šogad dalību nebija pieteikuši pagājušā gada čempioni kurzemnieki no sporta kluba «Kurzemes vanags» (Kuldīga).

Pirms čempionāta par favorītiem tika uzskatīta RSK «Nedzirdīgo sports» (NS) komanda, kura iepriekšējās čempionātos parasti ieņēma otro vietu aiz kurzemniekiem. Čempionāta sākums neliecināja par gaidāmo intrigu.

Sacensības pieredze un jaunība

Pirmā diena — bez pārsteigumiem. RSK «Nedzirdīgo sports» — SIVA 97:67. Tikai spēles sākumā tā ritēja punkts punktā, tālākajā spēles gaitā jau izpaudās NS sportistu pieredze un pārākums meistarībā.

NSK «Tālavas NS» — RSK «Nedzirdīgo sports» jaunieši 81:72. Kā parasti starp abām skolām notiek sīksta cīņa, šoreiz pateicoties komandas saspēlei un labākai fiziskajai sagatavībai pārāki bija valmierieši.

RSK «Nedzirdīgo sports» — NSK «Tālavas NS» 84:73. Arī šajā spēlē valmierieši parādīja, ka viņiem ir laba fiziskā sagatavotība un komandas spēles izpratne. Spēle ritēja saspringti, gandrīz visu laiku rīdnieki atradās vadībā tika ar 4 līdz 6 punktu pārsvaru, tikai pašā spēles izskaņā pieredze ņēma pārsvaru par jaunību un rīdnieki svinēja uzvaru.

RSK «Nedzirdīgo sports» jaunieši — SIVA 74:62. Spēles sīzēts līdzīgs iepriekšējā spēlē redzētajam, vienīgi šoreiz jaunība svinēja uzvaru, kam pamatā bija labāka fiziskā sagatavotība, ļaujot struju spēles tempu uzturēt līdz pašām spēles beigām.

Otrajā dienā pārsteigumi

SIVA — NSK «Tālavas NS» 82:81. Neviens negaidīja, ka šī spēle čempionātā radīs tādu intrigu. Jau no paša spēles sākuma spēle ritēja punkts punktā, vadībā atrodoties te vienai, te otrai komandai. Tālaviešiem bija pazudusi iepriekšējā dienā redzētā precizitāte, toties ļoti labi veicās SIVA basketbolistiem. Šākoties spēles pēdējai minūtei, ar 4 punktu pārsvaru vadībā atradās tālavieši, pēc minūtes pārtraukuma

apsprides SIVA basketbolisti sāka spēlēt uz apzinātiem pārkāpumiem, cerot uz tālaviešu neprecizitāti soda metienos.

Taktikas izvēlē viņi nekļūdījās, tālavieši nebija sevišķi precīzi soda metienu realizētāji un 15 sekundes pirms spēles beigām tālaviešu pārsvars tikai viens punkts, bet bumba ir pretiniekiem. Līdz ar spēles beigu signālu SIVA gūst uzvaras grozu un var liksmot par pirmo uzvaru čempionātā, kā arī gaidīt pēdējās spēles rezultātu, lai cerētu uz godalgoto vietu.

Pēc divdesmit gadiem čempioni

RSK «Nedzirdīgo sports» jaunieši — RSK «Nedzirdīgo sports» 78:69. Pateicoties SIVA uzvarai iepriekšējā spēlē jauniešiem, lai kļūtu par čempioniem bija nepieciešama uzvara tikai ar viena punkta pārsvaru.

Nav zināms, kas bija noticis ar komandām: vai nu jauniešus iedvesmoja iespēja uzvarēt pieredzējušos kolēģus, vai arī pieredzējušie basketbolisti nenovērtēja savus pretiniekus.

Jau pašā spēles sākumā vadībā izvirzījās jaunieši, kuriem bija laba precizitāte trīspunktu metienos, un vadību neatdeva līdz pat spēles beigām. Jaunieši cīnījās no sirds, nežēlojot savus spēkus un viņu pūles tika atalgotas ar čempionu titulu.

Jāzīmē, ka iepriekšējā reizē Rīgas skolēniem par čempioniem bija izdevies kļūt vairāk nekā pirms divdesmit gadiem.

RSK «Nedzirdīgo sports» jauniešu komandā spēlēja un par 2004. gada čempioniem basketbolā kļuva: Toms Erbs, Aivis Pešiks, Renārs Simsons, Vadims Jelžovs, Linards Volkovs, Valters Gārnis, Aleksejs Smirnovs, Andris Timofejevs, Arnis Ķivītis, Jānis Smons. Komandas treneri: Gatis Dunajevs un Jevgēnijs Puhovs.

Rezultatīvākie spēlētāji

Čempionāta rezultatīvākie spēlētāji: 1.

Andris Lungēvičs – 101 p. (RSK «Nedzirdīgo sports»). 2. Aivis Grāvītis — 75 p. (Valmieras NSK «Tālavas NS»). 3. Vadims Jelžovs — 57 p. (RSK «Nedzirdīgo sports» jaunieši).

Čempionāta ietvaros notika arī trīspunktu un soda metienu turnīri, kuros no katras komandas piedalījās pa diviem sportistiem. Lūk, rezultāti:

Trīspunktu metienu turnīra uzvarētāji: 1. Aleksandrs Liniņš (RSK «Nedzirdīgo sports»), 2. Andris Lungēvičs (RSK «Nedzirdīgo sports»), 3. Arnis Ķivītis (RSK «Nedzirdīgo sports» jaunieši).

Soda metienu turnīra uzvarētāji: 1. Sergejs Lasmanis (SIVA), 2. Renārs Simsons (RSK «Nedzirdīgo sports» jaunieši), 3. Haralds Jonāns (RSK «Nedzirdīgo sports»). ♦

Šahs «Ritausmā»

Jadviga Bočkāne

13. — 14. martā KC «Ritausma» notika gadskārtējais LR nedzirdīgo čempionāts šahā., to skaitā 2 sievietes — M.Artjomova no Rīgas «ŠaDa» un S.Ščiglinska no Valmieras SK «Tālava». Dažādu apstākļu dēļ nebija ieradušies spēcīgākie šahisti: A.Priedītis, O.Kudojarovs, V.Aišins un J.Kopmanis.

Pēc spraigām cīņām finiša taisnē izgāja Ē.Klušs un J.Mesters ar 5 1/2 punktiem. Tāpēc abiem lideriem bija jāspēlē papildus mačs līdz vienai uzvarai. Lai gan J. Mesteram bija izdevība uzvarēt, tomēr stiprāks izrādījās Ē. Klušs ar lielāku šaha stāžu un pieredzi.

Abas sievietes spēlēja kopā ar stiprā dzimuma šahistiem, un labākie rezultāti bija M.Artjomovai, kas kopā ar D.Ķušenkovu dalīja 4./5. vietu.

Lai gan ārā bija draņķīgs laiks, tomēr sportisti šaha spēļu karstumā jutās gandarīti — izbaudījuši patiesu sportisko prieku un lielisku atpūtu. ♦

Ceļā pie Dieva

Dziedāt klusumā

Ilze Ābrama

Latvijā ir tikai viena draudze, kas reģistrēta kā nedzirdīgo draudze — Rīgas Nedzirdīgo evaņģēliski luteriskā draudze. Citās konfesijās nedzirdīgo kopienas ir piepulcētas pie dzirdīgo draudzēm, viņiem dievkalpojumā ir atsevišķa vieta un tuls, kas pārtulko mācītāja runāto. Tā tas, piemēram, ir adventistu draudzē.

Nedzirdīgo draudzes vēsture sākās jau Latvijas valsts laikā, trīsdesmitajos gados. Saruna ar Rīgas Nedzirdīgo evaņģēliski luteriskās draudzes mācītāju INGU DAUKSTU.

□ Kā jūs sākat kalpot Rīgas Nedzirdīgo draudzē?

— Esmu šīs draudzes mācītājs no 1996. gada. Ir tādi aicinājumi, kas vienkārši ir jāizpilda: ja mēs nepaklausām sīkumos, tad sekas jūtam tikai pēc laika, lielās lietās nepaklausība var atsaukties diezgan ātri. Tā es nolēmu paklausīt, un esmu par to priecīgs.

□ Kas jums sagādā šo prieku?

— Nedzirdīgie atšķirībā no dzirdīgajiem visu uztver tieši — tā, kā to parasti dara bērni.

Ar nedzirdīgiem cilvēkiem ir vienkārši sarasties, ir ļoti viegli stāstīt visu līdzības. Cilvēki, kas ir dzirdīgi, jebkuru modernu līdzību mēģina apšaubīt, meklēt kādas nepilnības. Nedzirdīgo draudzē ir otrādi, viņi labprāt vēlas uz klausīt līdzības, vēlas, lai viņiem tās sasaista ar ikdienas dzīvi. Sludinātājs vienmēr ir pamudināts pats sev pajautāt: Kā tas izskatās dzīvē? Kā Dieva vārds izpaužas, pieredzē, praksē?

□ Tad no šīs kalpošanas jūs pats arī daudz gūstat?

— Jā, protams, un tā īpašā sirsnība, kādu parāda cilvēki, kas izprot, ka mīlestība nav

tikai vārds, bet darbs — šī sirsnība savās praktiskajās izpausmēs ir krietni lielāka nekā dzirdīgo draudzē. Dzirdīgo draudzē ir iespējams uzturēt verbālu kontaktu, bet nedzirdīgo draudzē viņi redz, vai tu priecājies vai bēdājies, vai esi noguris vai mundrs, viņi redz, vai tu saki patiesību vai ne, viņi to nolasa no acīm. Tas man ir mācījis tādu labu lietu — ko tu saki, to saki ar ticību.

□ Vai jūs pārvaldāt nedzirdīgo zīmju valodu?

— Es varu iemācīties tajā pateikt atsevišķas lietas, bet sprediķi negribētu vienkāršot. Tāpēc ļoti labs risinājums ir profesionāls tuls, kas arī pats labprāt smejas no Dieva vārda. Viņš var tulkot precīzi un dziļi, un tas man stipri atvieglo kalpošanu.

□ Kā tādā gadījumā notiek privātas grēksūdzes vai sarunas?

Kā jebkurā gadījumā, nedzirdīgajiem ir jāzūst tulkam. Tāpat ar tulka palīdzību viņi iet pie advokāta, ārsta. Draudzē ir pastāvīgs tuls, kas katru svētdienu ir baznīcā, un mums ir ļoti laba sadarbība.

Visbiežāk ir tā, ka nedzirdīgie vispirms savus grēkus ir jau izsūdzējuši tulkam, un tikai tad atnāk pie mācītāja. Tuls ir vidutājs visdažādākajos jautājumos, arī aizlūgumos. Šie cilvēki arī īpaši neko daudz viens no otra neslēpj.

□ Tā kā nedzirdīgo draudze ir tikai Rīgā un vienā baznīcā, ko dara tie ticīgie nedzirdīgie cilvēki, kas nedzīvo Rīgā?

— Ja viņiem ir kāda garīga vajadzība, tad viņi cenšas ar saviem vecākiem vai radniekiem, kas ir tulki, iet uz vietējo draudzi. Ja viņi grib tikt kristīti, tad radnieki viņiem palīdz apgūt mācību. Ir gan tā, ka tad, kad šīs mācības ir beigušās, arī šajā draudzē nav tulka un nedzirdīgais cilvēks nevar iekļauties kopējā sadraudzībā. Tad viņi jūtas slikti.

Rīgā nedzirdīgajiem, protams, ir lielākas

iespējas būt kopā, ne tikai ticīgo nedzirdīgo, bet arī neticīgo nedzirdīgo vidē. Arī draudzē ir vieglāka iespēja pastāvēt. Tāpēc arī šī draudze ir pilsētas centrā — no visām malām var atbraukt tikai ar vienu transportu un samaksāt tikai vienu turp un atpakaļ biļeti.

□ Vai nedzirdīgo draudzē ir tikai pilnīgi nedzirdīgi cilvēki vai tur ir arī vājdzirdīgi?

— Daži no viņiem varētu tikt klasificēti kā vājdzirdīgi, bet pārsvarā visi pārzina nedzirdīgo zīmju valodu. Visi ir iejutušies nedzirdīgo vidē, domā kā nedzirdīgie. Viņiem ir tiešām tāds diezgan noslēgts loks, pārsvarā viņi komunicē tikai cits ar citu.

□ Dievkalpojuma liturģijā dzirdīgiem cilvēkiem liela nozīme ir mūzikai. Kas to aizvieto nedzirdīgiem cilvēkiem?

— Viņi arī sauc to par dziedāšanu. Mēs to izprastu kā ļoti izteiksmīgu žestikulētu deklamēšanu. Mūsu draudzē, redzot, ka adventistu draudzē jau ir izveidots tāds kā koris, bija priekšlikums ar šo gadu baznīcā ieviest dziedāšanu. Tad varētu padomāt arī par dziedāšanu liturģijā, bet pagaidām mums ir runāta liturģija.

□ Iznāk dziedāšana klusumā?

— Jā, dziedāšana klusumā, tā sanāk. Nu, protams, tādā gadījumā es dziedātu un tuls savukārt būtu tāds kā kora diriģents. Nedzirdīgie dziedātu līdzī. Viņi domā, ka vajadzētu izveidot kori. Es, protams, esmu par to.

□ Vai jums ir arī sadarbība ar kādām nedzirdīgo kristiešu kopienām gan citās konfesijās, gan ārpus Latvijas?

— Sadarbība ir ar draudzēm Igaunijā un

Dziedāt klusumā

Sākums 11.lpp.

Somijā, bet ierobežotu līdzekļu dēļ tā nenotiek regulāri. Ar vietējām kristiešu kopienām viņi kontaktējas tāpat kā vispār savā starpā.

Rīgā ir ļoti attīstīta nedzirdīgo sociālā dzīve. Esmu vaicājis, vai ir vajadzīgi kādi regulāri sadraudzības vakari reizi mēnesī, un viņi saka: mums vajag Bībeles stundas un dievkalpojumus, draudzējamies mēs gandrīz katru nedēļas dienu. Baznīcā būtiskākais ir Dieva vārds, bet sociālo dzīvi ļoti labā veidā risina Nedzirdīgo savienība.

Starpkonfesionālās sadarbības rezultātā ir tapis viens Bībeles kasetes izlaidums nedzirdīgo surdotulkojumā.

□ **Kur šo kaseti var nopirkt?**

— To nevar nopirkt, to var tikai saņemt kā dāvanu. To izdeva Bībeles biedrība, palīdzot adventistu draudzes tulkam. Šī kasete ir izdota par ziedojumiem, tas izslēdz iespēju to nopirkt.

□ **Kā, piemēram, notiek kristības sakraments, kur kristības ir reizē vārds un ūdens?**

— Tulks stāv man pilnīgi blakus, visi vārdi tiek tulkoti. Pirms tam es viņiem, protams, pasaku, ka brīdī, kad luterāņu draudzē tiek lietots ūdens, tiek teikts: Tēva, Dēla un Svētā Gara vārdā. Tas ir tāpat kā pie grēku atlaišanas — viņi zina, ka roku uzlikšana nozīmē to, par ko mēs iepriekš esam vienojušies. Arī vakarēdiena laikā ne vienmēr ir bla-

kus tulks, bet mācoties viss tiek izskaidrots.

□ **Vai nedzirdīgo draudze nodarbojas arī ar misiju?**

— Mūsu draudzē ir 35 cilvēki, no kuriem 30 ir psihijas vecumā. Viņi ir atgriezušies pie ticības, kas viņos ielikta jau bērnībā. Draudzē ir tikai daži jauni cilvēki, un tas lielākais misijas darbs varētu sākties ar viņiem. Ar misiju viņi nodarbojas individuāli, cits citu aicinot uz baznīcu.

□ **Varbūt dzirdīgo draudzēs jāaicina pieteikties cilvēkus, kas varētu tulkot?**

— Mēs esam priecīgi, ka mums ir profesionāls tulks, kurš to māk darīt. Nedzirdīgie arī par to ir pateicīgi, ka mēs nepaliekam visu laiku vienā līmenī, bet pamazām dievkalpojuma saturs kļūst sarežģītāks. Tad vajadzīgs arī profesionālāks tulks, kurš pats spēj izdomāt jaunus žestus, vārdus.

□ **Ko darīt šajā ziņā lauku draudzēs?**

— Cilvēkiem, kas prot zīmju valodu, vajag saņemt drosmi, iet pie mācītāja un piedāvāt savus tulka pakalpojumus. Domāju, ka tas būtu brīnišķīgi. Nedzirdīgajiem būtu labs atbalsts, palīdzot Bībeles valodas tulkošanā.

□ **Vai pie jūsu tulka var griezties pēc padoma?**

— Droši, tulks ir mūsu un arī adventistu draudzēs. Dievkalpojumi ir svētdienās pl. 14 Rīgas Svētā Jāņa baznīcā. Notiek arī pilni dievkalpojumi ar vakarēdienu un Bībeles stundām. ♦

Mīļi sveicam!

Pavasaris saistās ar atmodu dabā. Varbūt arī dvēselē, ja vien paši to vēlamies. To vēlam aprīlī dzimušajiem, un pārdomām angļu filozofes L.Hejas dzīves vērojums.

☀ *Es dzīvoju tagadnē un pati izvēlos, vai man justies jaunai vai vecai.*

☀ *Es zinu, ka esmu atnākusi šajā pasaulē, lai nodzīvotu dzīvi, izejot visus vecumus, un ka ikvienam no tiem ir savs skaistums.*

☀ *Es uzturu savu prātu veselu un priecīgu, esmu apmierināta ar saviem gadiem un ar ticību lūkojos nākotnē.*

90

14. IV MILDA MILTS, Rīgas biedrība
75

5. IV VAŠĪLIJS KOPOSOVS, Rīgas
12. IV ELEONORA JOKSTE, Rīgas
65

6. IV VIKTORS LOGINOVS, Rīgas
12. IV RUTA LĀČGALVE, Smiltenes
18. IV RITA VEINBERGA, Ventspils
23. IV IRĒNA SKERŠKĀNE, Rīgas
29. IV NONNA ZUNDA, Rīgas

60

6. IV FRANCISKA SPROĢE, Rīgas
20. IV VALDA MAKAROVA, Rīgas

55

2. IV VALĒRIJA ZĀLĪTE, Smiltenes
10. IV STANISLAVS LOČMELIS, Rīgas
12. IV ASTRĪDA ODINECA, Rīgas
21. IV INTA STRODE, Rēzeknes
30. IV SERGEJS OLŠEVSKIS, Rīgas

50

15. IV IVANS GAVRILUKS, Rīgas
24. IV JĀNIS ANSPOKS, Pļaviņas

KC «Rītausma»

6. aprīlī pl. 19 pēdējā informatīvā lekcija par privatizēto vai vēl privatizējamo dzīvokļu īpašnieku iespējām apvienoties mājas apsaimniekošanai.

Jūs uzzināsi par mājas nomājamās daļas apsaimniekošanas iespējām, kas paredzēts likumā, par dzīvokļu īpašnieku tiesībām un pienākumiem. Vienam otram varbūt liekas ļoti garlaicīgi klausīties par likumiem, vieglāk ir aizbildināties ar nezināšanu, bet... likuma nezināšana neatbrīvo no atbildības. Tiek iespēja dota — izmantot to.

Jautrīte Groma

Galvenā redaktore ILZE KOPMANE. Datormāksls: BRIGITA ALDERSONE.

Vai tu spēj mīlēt kādu, kurš to nemaz nav pelnījis? Vai spēj teikt mīļus vārdus, negaidot tāds preti?

Nākamais numurs 25. aprīlī

Izdari tā Lieldienās

○ Lieldienu rītā uzkāp augstā kalnā. Ja redzēsi, kā saulstari dejo, visu atlikušo mūžu būsi laimīgs.

○ Daudz jāšūpojas — lai visu gadu nebūtu miegains un nekostu dunduri.

○ Agri no rīta tīri jāiz-slauka visas istabas un gruzi jāaiznes tālāk no mājas. Lai visādi mošķi, tārpi, kukaiņi neliel mājā.

○ Jāsadedzina vecas un arī nevajadzīgas mantas. Ugunī sadegs nelaiimes un neveiksmes.

○ Vēl pirms saules lēkta jānomazgā seja tekošā ūdenī. Tad mazināsies fiziskās kautes un dvēseles sāpes.

○ Krāsojiet olas! Tas jādara katrai saimniecei, lai būtu laba satikšana ģimenē un ar kaimiņiem.

○ Ūdenim, kurā vārītas Lieldienu olas, piemīt maģisks burvju spēks. Vislabāk to izmantot, aplejot pirtsslotas vai apslacināt sāpošās vietas.

○ Kuram ola sitoties nesaplīst, tam karstākā vēlēšanās piepildīsies.

**Lai liksmas Lieldienas jūsu mājās!
Lai piepildās vēlēšanās
un veicas visi darbi!**

Sēru vēstis

*Klusiem soļiem māmuliņa
Mūža durvis aizvērsi.*

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Silvijai Jaurēnai — Jurkai**, māmuļai mūžībā aizejot.

*Ev. Luteriskā Rīgas nedzirdīgo draudze,
Vidzemes priekšpilsētas grupa*

†

*Ir sāpes, ko nevar dalīt uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu...
Nostājas blakus tev draugi un klusē,
Kaut vai tā lai tev palīdzētu.*

Izsakām dziļu līdzjūtību **Veronikai un Ivanam Cvetkoviem**, pāragri meitu zaudējot.

RB Latgales grupas biedri

†

*Kur nu liksim siltos vārdus,
Ko tev teicām, māt,
Ja tu tagad klusi, klusi
Aizej projām — mūžībā?*

Izsakām dziļu līdzjūtību **Nikolajam Dambergam**, meitām un mazbērniem, māmiņu, vecmāmiņu aizsaulē aizvadot.

RB Latgales grupa, RSK «Nedzirdīgo Sports»

†

ALBERTS ANKUPS

1922. 25. VIII — 2001. 22. I

Rīgas biedrība

†

MARIJA GERMANČUKA

1942. 4. X — 2004. 12. III

Rīgas biedrība